

Metsähanhen hoitosuunnitelmat

Photo Asko Kettunen

Metsähänhen kaksi alalajia

- Suomessa liikkuu syksyllä metsähänhen kahta eri alalajia.
 - Suomessa pesii taigametsähänhi, joka taantui merkittävästi viime vuosikymmenien aikana.
 - Syksyllä tavataan myös toista alalajia, tundrametsähänhea, joka on runsaslukuinen ja kestää hyvin metsästystä. Pohjois-Venäjällä pesivää tundrametsähänhea tavataan meillä pääasiassa Kaakkois-Suomessa niiden muuttaessa Keski-Eurooppaan.

Taigametsähänhi *Anser fabalis fabalis*

Tundrametsähänhi *Anser fabalis rossicus*

Taiga- ja tundrametsäsahanhen pesimä ja talvehtimisalueet

AEWA Technical Series No. 56

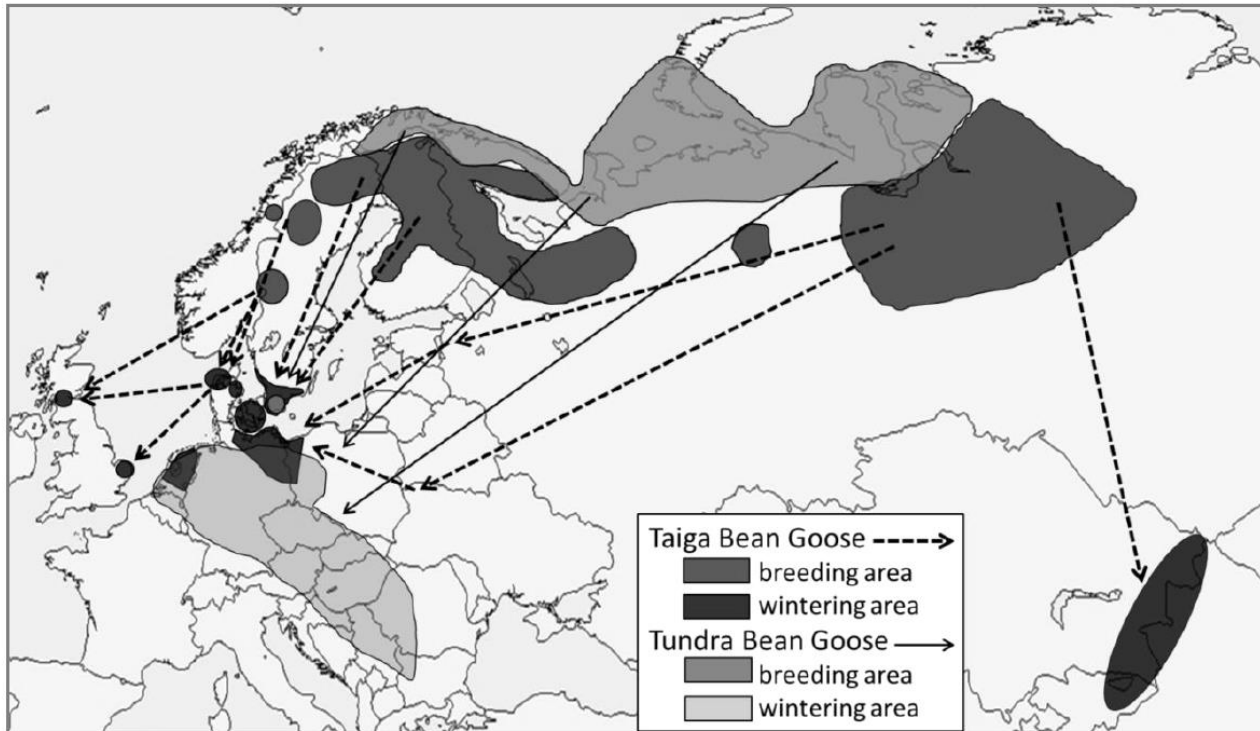

Figure 1. The flyways of the Taiga and Tundra Bean Geese in the Western Palearctic and western parts of the Eastern Palearctic.

Lähde: Marjakangas, A., Alhainen, M., Fox, A.D., Heinicke, T., Madsen, J., Nilsson, L. & Rozenfeld, S. (Compilers) 2015.

International Single Species Action Plan for the Conservation of the Taiga Bean Goose (*Anser fabalis fabalis*). AEWA Technical Series No. 56. Bonn, Germany.

Metsästysrajoitukset ja kantojen kehitys

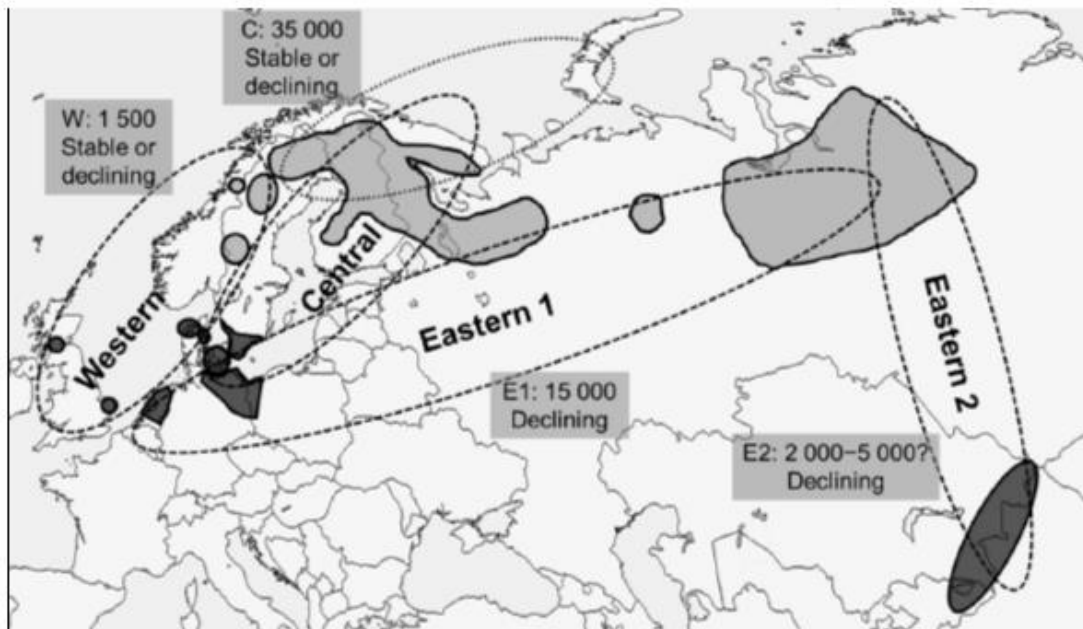
- Metsähanhen metsästystä rajoitettiin Suomessa vuodesta 2010 alkaen ja kiellettiin kokonaan vuodesta 2014 alkaen.
 - Syynä oli Suomen pesimäkannan sekä koko taigametsähanhikannan taantuminen.
 - Vähenemisen syitä ei ole varmasti tunnettu, mutta ne voivat liittyä elinympäristöjen, metsästystapojen, lajien välisen kilpailun tai petokantojen muutoksiin.
 - Kokonaisuutena liian voimakas metsästysverotus on kuitenkin nykytietojen valossa suurin kannan kokoon vaikuttanut tekijä.
- Koko taigametsähanhikannaksi arvioitiin 1990 luvulla noin 100 000 yksilöä, joka taantui 63 000 vuoteen 2009 mennessä. Vuonna 2011 esitettiin arvio 40 000 – 45 000 linnusta, mikä viittasi taantumien edelleen jatkuneen.
- Tundrametsähanhi on elinvoimainen ja kanta noin kymmenkertainen taigametsähanheen verrattuna.

Hoitosuunnitelmat

- **Metsähanhelle on tekeillä kansallinen hoitosuunnitelma.** Lausuntokierroksella hoitosuunnitelma oli kesällä 2014, ja se on nyt maa- ja metsätalousministeriössä viimeisteltävänä julkaisua varten. Kannanhoidon päätavoitteena on elinvoimainen, kestävästi metsästettävä metsähanhikanta.
 - Kansallisesti metsähanhen tutkimusta on tehostettava, sillä monet kannanhoidon kannalta tärkeät tekijät kuten pesimäkannan todellinen koko, poikastuotto ja metsästyssaaliin alalajikoostumus tunnetaan huonosti.
- **Taigametsähanhella on kansainvälinen hoitosuunnitelma**
 - Metsähanhi kuuluu Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta tehdyn sopimuksen (AEWA-sopimus) piiriin. AEWAN puitteissa lintuja käsitellään populaatiotasolla. Metsähanhen alalajit tundrametsähanhi *Anser fabalis rossicus* ja taigametsähanhi *Anser fabalis fabalis* ovat eri luokissa.
 - Taigametsähanhen kansainvälinen hoitosuunnitelma. Linkki: <http://www.unep-awa.org/en/document/awa-international-single-species-action-plan-conservation-taiga-bean-geese>

Taigametsähanhen kansainvälinen hoitosuunnitelma

- Kannanhoidon kulmakivet ovat erillisten pesimä- ja talvehtimisalueiden perusteella määritetyt kannanhoitoalueet ja niiden populaatiotavoitteet.
 - Suomi kuuluu Keskiseen kannanhoitoalueeseen, mikä tarkoittaa Fennoskandian pesimäpopulaatiota. Linnut pesivät Pohjois-Ruotsissa ja Norjassa, Suomessa ja Luoteis-Venäjällä sekä talvehtivat pääosin Etelä-Ruotsissa ja Itä-Tanskassa.

Kuva: Taigametsähanhen kannanhoitoalueet:

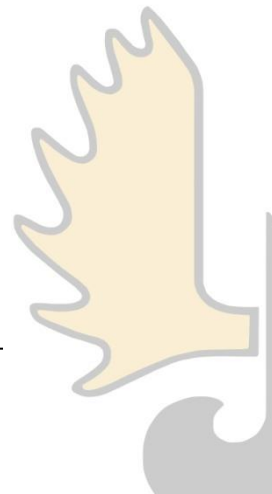
Lähde: Marjakangas et al. 2015

Taigametsähanhen kansainvälinen hoitosuunnitelma

- Kannanhoidon tarkoituksena on saada taigametsähanhikanta jälleen kasvusuuntaan.
- Keskisen kannanhoitoalueen tavoite on 60 000 – 80 000 linnun talvikanta.
- Tavoitteena on parantaa aikuisten lintujen selviytyvyyttä, parantaa poikastuottoa sekä säilyttää, hoitaa ja kunnostaa elinympäristöjä.
- Tärkein toimenpide on kansainvälisen sopeutuvan metsästyssäätelyn kehittäminen ja toimeenpano.
 - Sopeutuvassa verotuksessa vuotuinen saalis mitoitetaan kannan koon ja kehityksen sekä kannanhoidollisen tavoitteen suhteen.
 - Suomessa sopeutuva verotus on periaatteessa tuttua metsäkanalintujen ja hirven metsästyssäätelystä, missä tuoreen riistatiedon ja tutkimuksen perusteella mitoitetaan metsästys kestäväälle tasolle.
 - Metsähanhen osalta kansainvälinen ulottuvuus ja vesilintujen metsästyssääntely ovat isoimmat uudet asiat.

Hoitosuunnitelma on vasta yhteisesti hyväksytty raami tulevalle kannanhoidolle

- Varsinainen työ taigametsähanhikannan hyväksi päästiin aloittamaan vuodesta 2016 alkaen.
- Hoitosuunnitelman toimeenpano on osa Euroopan hanhitoimintaohjelmaa *European Multispecies Goose Management Platform*.
- Osana hanhitoimintaohjelmaa on jo laadittu taigametsähänhen adaptiivinen säätelyjärjestelmä kansainvälisen hoitosuunnitelman puitteissa ja keskeiset maat ovat sen hyväksyneet. Kansainvälisellä tasolla taigametsähanhikannan kestävä käyttö on turvattu.

Hoitosuunnitelma on vasta yhteisesti hyväksytty raami tulevalle kannanhoidolle

- Lue lisää Euroopan hanhitoimintaohjelman perustamisesta:
<http://www.unep-aewa.org/en/news/next-steps-agreed-establishment-european-geese-management-platform-under-aewa>
- Lisää taigametsähanhikannan hoitosuunnitelman toimeenpanosta:
<https://riista.fi/riistatalous/riistakannat/hoitosuunnitelmien-toimeenpano/taigametsahanhi>

